

Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 4 **PROST PRETOK KAPITALA**

67

Republika Slovenija sprejema pravni red Evropske unije za področje 4 – prost pretok kapitala in ne zahteva prehodnih obdobj ali izjem.

V primeru, da bi katera od bodočih polnopravnih članic Evropske unije na področju prostega pretoka kapitala pridobila pravico v obliki prehodnega obdobja ali izjeme glede stopnje liberalizacije prometa z nepremičninami, kot jo določa pravni red Evropske unije, tj. do nižje stopnje liberalizacije, kot jo določa *acquis*, si Republika Slovenija pridržuje pravico, da glede pridobivanja nepremičnin s strani državljanov teh držav v Sloveniji oz. glede pridobivanja nepremičnin s strani drugih subjektov iz teh držav, ki ne opravljajo gospodarske dejavnosti, uveljavlja materialno vzajemnost za čas tako dogovorjenih prehodnih obdobj ali izjem.

Pravna ureditev Republike Slovenije na področju Prost pretok kapitala je delno usklajena s pravnim redom Evropske unije. Ureditev področja prostega pretoka kapitala ureja Zakon o deviznem poslovanju (Ur.l. RS, št.23/99), kije stopil v veljavo 23. aprila 1999 ter ustrezni podzakonski akti. Zakon o deviznem poslovanju ureja režim pretoka kapitala na podlagi transakcij, ki so klasificirane skladno z nomenklaturo iz direktive 88/361/EEC ter daje podlago za nadaljnjo liberalizacijo kapitalskih tokov.

Republika Slovenija bo pravni red Republike Slovenije na področju Prost pretok kapitala v celoti postopno uskladila s pravnim redom Evropske unije in ga uveljavila najpozneje do dejanskega polnopravnega članstva v Evropski uniji.

Republika Slovenija bo sproščala pretok kapitala v skladu z dinamiko, predvideno v Evropskem pridružitvenem sporazumu. Pretok kapitala na osnovi transakcij, ki niso predmet Evropskega pridružitvenega sporazuma, bo Republika Slovenija sproščala postopoma oziroma skladno z domačimi makroekonomskimi razmerami in stabilnostjo

domačega finančnega sektorja ter upošteva stabilnost mednarodnih makroekonomskih razmer in razmer na mednarodnih finančnih trgih. Republika Slovenija bo v celoti sprostila pretok kapitala najkasneje do trenutka dejanskega polnopravnega članstva.

Republika Slovenija zahteva, da se v okviru mehanizmov uresničevanja in spremljanja pridružitvenega sporazuma in/ali procesa pogajanj o polnopravnem članstvu prouči problem obvladovanja plačilno-bilančnih neravnovesij za primer morebitnega časovnega neskladja med datumom začetka obdobja popolne sprostitev pretoka kapitala in datumom pristopa k Evropski uniji. Republika Slovenija zahteva, da se ji v primeru časovnega neskladja med datumom začetka popolne sprostitev pretoka kapitala in datumom pristopa k Evropski uniji omogoči primerljiv sistemski mehanizem finančnih pomoči, kakor ga zagotavljata za članice Evropske unije 109h člen PES in Uredba 1969/88.

Republika Slovenija se zaveda, da je obravnavana problematika v tesni povezavi s pravnim redom Evropske unije, ki se nanaša na tečajno politiko (PES, člen 109j). Republika Slovenija je v pogajalskem izhodišču za področje 11 – Ekonomska in monetarna unija izrazila pričakovanje, da bo Evropska unija dejansko stabilnost tečaja tolarja v obdobju pred vstopom v Evropsko unijo štela oziroma priznala kot izpolnjevanje tečajnega konvergenčnega kriterija za vključitev Republike Slovenije med države, ki imajo skupno denarno enoto evro.

Skladno s 73c členom PES si Republika Slovenija želi pridržati pravico, da uveljavlja omejitve v pretoku kapitala do tretjih držav, in sicer največ v obsegu omejitev, ki so veljale na dan 31.12.1993.

Banka Slovenije bo s svojimi predpisi zagotovila, da bodo določila direktive 97/5/EC o prekomernem transferju sredstev, razen 10. člena, do avgusta 1999 povzeta v

pravni red Republike Slovenije in bodo stopila v veljavo istočasno kot v Evropski uniji.

Za uveljavitev pravnega reda na področju prost pretok kapitala Republika Slovenija ne potrebuje novih institucij. Institucionalni okvir predstavljajo Banka Slovenije, Urad za preprečevanje pranja denarja ter Ministrstvo za pravosodje. Republika Slovenija bo strokovno okrepila in zagotovila učinkovitejše delovanje že obstoječih institucij.

UTEMELJITEV

1. PROST PRETOK KAPITALA

68

Pravno ureditev Republike Slovenije na področju prostega pretoka kapitala sestavljajo: Zakon o deviznem poslovanju, sprejet 23.3.1999 (Ur.l. RS št. 23/99), na področju pridobivanja lastninske pravice tujcev na nepremičninah pa Ustava (Ustavni zakon za izvedbo Ustave RS, Ur.l. RS 33/91 ter Ustavni zakon o spremembi 68. čl. Ustave Republike Slovenije (Ur.l. RS 42/97, Zakon o dedovanju (Ur.l. SRS 15/76), Zakon o gospodarskih družbah (Ur.l. RS 30/93) ter Zakon o ugotavljanju vzajemnosti (Ur.l. RS 9/99).

Pravna ureditev na področju prostega pretoka kapitala je z novim Zakonom o deviznem poslovanju v terminološko definicijskem smislu in v smislu klasifikacije kapitalskih tokov usklajena z Direktivo 88/361/EEC. V smislu zagotavljanja popolne svobode kapitala sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji še ni v celoti skladna z ureditvijo v Evropski uniji. Nova devizna zakonodaja sicer pomeni precejšen korak naprej v procesu liberaliziranja kapitalskih tokov, vendar še vedno zadržuje omejitve, zlasti pri kratkoročnih in nekaterih oblikah srednjeročnih kapitalskih tokov, sprošča pa vse oblike dolgoročnih kapitalskih tokov, kot so neposredne naložbe, kreditne posle s tujino, osebne kapitalске prenose in nekatere posle z vrednostnimi papirji med rezidenti in nerezidenti. Nadaljnja liberalizacija kapitalskih tokov bo potekala skozi podzakonske akte, ki jih bo izdajala Banka Slovenije oziroma Ministrstvo za finance.

Republika Slovenija bo sproščala pretok kapitala v skladu z dinamiko, predvideno v Evropskem pridružitvenem sporazumu. Pretok kapitala na osnovi transakcij, ki niso predmet Evropskega pridružitvenega sporazuma, bo Republika Slovenija sproščala postopoma oziroma skladno z domačimi makroekonomskimi razmerami in stabilnostjo domačega finančnega sektorja ter upošteva stabilnost mednarodnih makroekonomskih razmer in razmer na mednarodnih finančnih trgih. Republika Slovenija bo v celoti sprostila pretok kapitala do najkasneje do trenutka dejanskega polnopravnega članstva.

Ustava Republike Slovenije v 68. členu določa, da lahko tujci pridobijo lastninsko pravico na nepremičninah pod pogoji, ki jih določa zakon, ali če tako določa mednarodna pogodba, ki jo ratificira Državni zbor, pod pogojem vzajemnosti. Ustava predvideva torej dva pravna vira, ki lahko urejata to materijo. Prva mednarodna pogodba, ki jo je ratificiral Državni zbor Republike Slovenije in je začela veljati 1.2.1999 je Evropski pridružitveni sporazum, ki določa pogoje za pridobitev lastninske pravice na nepremičninah ter postavlja Republiki Sloveniji globalno usmeritev in obvezo po sproščanju kapitalskih tokov tudi na področju nepremičnin za države članice Evropske unije. S priložo XIII pridružitvenega sporazuma se je Republika Slovenija med drugim zavezala, da bodo državljani držav članic Evropske unije že po njegovi uveljavitvi neodvisno od dejanskega pristopa Republike Slovenije k Evropski uniji pridobili pravico do nakupa nepremičnin v Republiki Sloveniji, ob pogoju vzajemnosti in triletnem stalnem bivališču na ozemlju Republike Slovenije. Ob koncu četrtega leta po začetku veljavnosti sporazuma pa bodo državljani držav članic Evropske unije lahko pridobili pravico do nakupa nepremičnin po pravilih, ki veljajo v EU. Pogoj vzajemnosti, ki je tudi ustavni pogoj, v prilogi XIII ni konkretiziran (za kakšno vrsto vzajemnosti gre), zato je državni zbor sprejel Zakon o ugotavljanju vzajemnosti (Ur.l. RS, št.9/99). S sprejetim zakonom je definiran pogoj vzajemnosti, način, postopek ter pristojnost za njeno ugotavljanje v vseh primerih, ko bo tujec pridobival lastninsko pravico na nepremičninah v Republiki Sloveniji in z drugim zakonom ali mednarodno pogodbo ne bo drugače določeno. Z zakonom je uzakonjena materialna vzajemnost, ki pomeni, da priznava država tujcu določene pravice samo, če jih njenemu državljanu priznava tudi tujčeva država.

V primeru, da bi katera od bodočih polnopravnih članic Evropske unije na področju prostega pretoka kapitala pridobila pravico v obliki prehodnega obdobja ali izjeme glede stopnje liberalizacije prometa z nepremičninami, kot jo določa pravni red Evropske unije, tj. do nižje stopnje liberalizacije, kot jo določa *acquis*, si Republika Slovenija pridržuje pravico, da glede pridobivanja nepremičnin s strani državljanov teh držav v Sloveniji oz. glede pridobivanja nepremičnin s strani drugih subjektov iz teh držav, ki ne opravljajo gospodarske dejavnosti, uveljavlja materialno vzajemnost za čas tako dogovorjenih prehodnih obdobj ali izjem.

V interesu Slovenije je tečajna stabilnost, ki je eden od konvergenčnih kriterijev za prevzem evra. Vzdrževanje tečajne stabilnosti ob popolni odprtosti za kapitalске tokove povečuje vpliv kapitalskega računa v plačilni bilanci na potencialno neravnovesje v tekočem računu. V primeru časovnega neskladja med datumom začetka obdobja

popolne sprostitev pretoka kapitala in datumom pristopa k Evropski uniji, bi se Republika Slovenija znašla v občutljivi situaciji. Kapitalski tokovi bi bili v precejšnji meri že liberalizirani, sistemski mehanizem srednjeročne finančne podpore, ki je sicer za primere obvladovanja plačilno-bilančnih neravnovesij na voljo članicam Evropske unije, pa Republiki Sloveniji še ne bi bil na voljo. Republika Slovenija je zaradi majhnosti denarnega prostora zelo občutljiva na morebitna nihanja tokov v kapitalnem računu in njihovem vplivu na tekoči račun v plačilni bilanci. Republika Slovenija se zaveda, da je problem v primeru omenjenega časovnega neskladja sicer umeščen v predpristopno obdobje, vendar je tesno povezan in odvisen tudi od poteka procesa pogajanj o polnopravnem članstvu. Zato za primer časovnega neskladja med datumom začetka obdobja popolne sprostitev pretoka kapitala in datumom pristopa k Evropski uniji Republika Slovenija predlaga, da se prouči problem obvladovanja plačilno-bilančnih neravnovesij v okviru mehanizmov izvajanja pridružitvenega sporazuma in/ali procesa pogajanj o polnopravnem članstvu. Republika Slovenija zahteva, da se ji v primeru časovnega neskladja med začetkom popolne sprostitev pretoka kapitala in datumom pristopa k Evropski uniji omogoči primerljiv sistemski mehanizem finančnih pomoči, kakor ga članicam Evropske unije zagotavlja 109. člen PES in Uredba 1969/88.

Republika Slovenija se zaveda, da je obravnavana problematika v tesni povezavi s pravnim redom Evropske unije, ki se nanaša na tečajno politiko (PEU, člen 109j). Republika Slovenija je v pogajalskem izhodišču za področje 11 - Ekonomska in monetarna unija izrazila pričakovanje, da bo Evropska unija dejansko stabilnost tečaja tolarja v obdobju pred vstopom v Evropsko unijo štela oziroma priznala kot izpolnjevanje tečajnega konvergenčnega kriterija za vključitev Republike Slovenije med države, ki imajo skupno denarno enoto evro.

Skladno s 73c členom PES si Republika Slovenija želi pridržati pravico, da uveljavlja omejitve v pretoku kapitala do tretjih držav, in sicer največ v obsegu omejitev, ki so veljale na dan 31.12.1993.

Institucije za izvajanje pravnega reda Evropske unije na področju prostega pretoka kapitala že obstajajo, vendar pa bo Republika Slovenija (i) strokovno okrepila obstoječe nadzorne organe, ki so pristojni za izvajanje zakona o deviznem poslovanju (ii) strokovno ter kadrovsko okrepila institucije, ki izvajajo nadzor nad finančnimi trgi (iii) tehnično in kadrovsko okrepila institucije, pristojne za ugotavljanje materialne vzajemnosti.

Republika Slovenija v okviru programa PHARE na področju 4 - prost pretok kapitala že prejema tehnično pomoč. V okviru Državnega operativnega programa 97

sta bila izvedena dva projekta in sicer Priprava strategije liberalizacije kapitalskih tokov, ki še poteka in projekt priprave sistema poročanja za področje prostega pretoka kapitala, ki je že zaključen. V Državnem operativnem programu 99 je predviden projekt za podporo izgradnje institucije pod naslovom Študija za ustanovitev neodvisne ustanove za nadzor nad finančnimi storitvami.

2. PLAČILNI SISTEM

Direktiva 97/5/EC o prekomejnih kreditnih prenosih bo stopila v veljavo v državah članicah Evropske unije avgusta 1999. Republika Slovenija s svojo zakonodajo zato tega področja še ne ureja.

Področje priporočil 87/598/EEC, 88/590/EEC ter 97/489/EC, ki zadevajo promet z elektronskimi plačilnimi instrumenti, je v pravnem redu Republike Slovenije delno usklajeno. Poslovanje s sodobnimi plačilnimi instrumenti je urejeno s splošnimi pogoji poslovanja izdajatelja, ki se usklajuje v okviru stanovske organizacije, t.j. Združenja bank Slovenije.

Republika Slovenija bo uskladila svojo zakonodajo na področju plačilnih sistemov s pravnim redom in standardi Evropske unije (direktiva 97/5/EC o prekomejnem transferju sredstev; direktiva 98/26/EC o dokončnosti poravnjav pri plačilih in poravnalnih sistemih vrednostnih papirjev; priporočila 97/489/EC, 88/590/EEC in 87/598/EEC) glede instrumentov elektronskega načina plačevanja v okviru novega zakona o plačilnem prometu, ki bo sprejet najkasneje do 31.12.2001. Ta bo dalj pravní okvir za uveljavitev pravnega reda Evropske unije na področju konkurence pri izvrševanju mednarodnih plačil ter omogočal združljivost plačilnega sistema v državi z drugimi sistemi tudi po vsebinski plati. Ne glede na to pa bo Banka Slovenije s svojimi predpisi zagotovila, da bodo določila direktive 97/5/EC, razen 10. člena, do avgusta 1999 povzeta v pravní red Republike Slovenije in da bodo stopila v veljavo istočasno kot v Evropski uniji.

Republika Slovenija bo, skladno z 10. členom direktive 97/5/EC, zagotovila zaščito potrošnika v primerih prekomejnih kreditnih prenosov tako, da bo do 31.12.2001 razvila ustrezno funkcijo zaščite v okviru že obstoječih institucij za zaščito potrošnika.

Na področju reforme plačilnih sistemov je Banka Slovenije že prejela pomoč v okviru PHARE Državnega operativnega programa (DOP) 96, ki je že zaključena in DOP 97 v okviru projekta za posodobitev plačilnega sistema.

3. PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA

Zakonsko ureditev Republike Slovenije na področju preprečevanja pranja denarja sestavljajo: (i) Kazenski zakonik, čl. 252, ki opredeljuje pranje denarja (ii) Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi (iii) Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem (iv) Zakon o kazenskem postopku (v) Zakon o preprečevanju pranja denarja ter podzakonski predpisi izdani na njegovi podlagi.

Zakonska ureditev Republike Slovenije na področju preprečevanja pranja denarja je v celoti usklajena z veljavnim pravnim redom Evropske unije.

70 Republika Slovenija na področju preprečevanja pranja denarja ne potrebuje novih institucij, niti ni potrebna krepitev obstoječih. Centralni organ za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja v Republiki Sloveniji je Urad za preprečevanje pranja denarja, ki razpolaga z vsemi, tudi statističnimi podatki za področje preprečevanja pranja denarja in je obenem tudi centralni organ za izmenjavo podatkov po Konvenciji Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.

Ljubljana, 28.5.1999